

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

יש תקוה לאחריהך

שְׁמֵלֵבְד בְּכִי רִיקְנִי לֹא נוֹתֵר לוֹ מֵהַ לַעֲשׂוֹת.

עָרַב אֶחָד הָיָה זֶה בְּלִיל שָׁשִׁי. צָעַד לוֹ יַעֲנֹקִי הַבֵּיתָה כְּשֶׁהוּא מְשַׁנֵּן דְּפִי גִמְרָא בְּעַל פֶּה. וְהִנֵּה אֶת מִי פּוֹגֵשׁ בַּגֶּנֶת הָעִיר יוֹשֵׁב וּמַפְצֵחַ פְּצוּחִים? לֹא אַחֵר מֵאֲשֶׁר חִבְרוּ שְׂאוּל. מִי הָיָה מֵאֲמִין... "שְׁלוֹם לָךְ שְׂאוּל, כִּמָּה שְׂמַח אָנִי לִרְאוֹתְךָ, אִיזוֹ שְׂמָחָה אִיזוֹ שְׂמָחָה! מָה אַתָּה, מָה? אַתָּה עֹדִין שָׁם אוֹחֵז בַּחֲכָמְתְּךָ בְּטַעֲנוֹת נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם? מָה לָּךְ יַקִּירִי? תִּרְאָה לְהִיכֵן הַגַּעַת וְעַד כִּמָּה הַתְּרַחֲקֶתָ, אָנִי רוֹאֶה כִּמָּה נִפְלֵתָ, אוֹי-אוֹי-אוֹי!"

דַּע לָּךְ, כִּי בַּמָּצֵב יְרוּד שְׁכָזָה רַק הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל יְכוֹל לְהוֹצִיאָךְ מִמְּקוֹמָךְ וּלְקַרְבָּךְ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרָךְ. בֹּא בֹא נָא חֲבֵרִי, נִלְמַד מֵעֲשֵׂה שֶׁסִּפֵּר הַצַּדִּיק מ'הַחֶכֶם וְתָם'."

מִשָּׁר יַעֲנֹקִי אֶת שְׂאוּל בְּדַבְרֵי נֵעַם לְבֵית הַכְּנֶסֶת, לְמַדּוֹ יַחַד אֶת גִּדְּל שְׂמָחָתוֹ שֶׁל הַתָּם הַקְדוֹשׁ בְּמַעֲשָׂיו הַקְּטָנִים וְהַפְּשׁוּטִים, נִחְלִי דְּמַעוֹתָיו הָרוֹתָחוֹת שֶׁל שְׂאוּל לֹא פָּסְקוּ. "אָנִי רוֹצֶה לְהִתְחִיל דֶּף חֲדָשׁ! כִּמָּה צָדִיקָתְךָ יַעֲנֹקִי, לְבֹא עַל שְׁלָךְ בְּתַמִּימוּתָךְ, קִשָּׁה הֶרְבֵּה יוֹתֵר מִכָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. אָנִי מִתְחַרֵּט עַל הַכֹּל. מִתְחַרֵּט בְּאַמֶּת."

לָמַד שְׂאוּל, וְלִמְדָנוּ אָנוּ יְלָדִים יְקָרִים, כִּמָּה יָקָר לְדַבֵּק בְּדַרְכֵי הַתָּם - לְשִׂמְחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה קָטָן מְבָלִי לְהַבִּיט בְּמַעֲשִׂים שֶׁל חֲבֵרִים אֲחֵרִים.

כִּי "זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ, וְזֶה... נוֹ, כְּבָר יוֹדְעִים?... "מַעֲשֵׂה שְׁלִי".

בְּמַעֲשֵׂה הַחֶכֶם וְהַתָּם רוֹאִים אָנוּ אֶת הַשְּׂנוּיִים הַגָּדוֹלִים בִּיְנֵיהֶם, כְּאֲשֶׁר הַחֶכֶם יָרַד מִמְּדֻרְגָּתוֹ וְנַעֲשֶׂה בְּזוּי וְרִיקְנִי, וְלַעֲמָתוֹ חִבְרוּ הַתָּם הַלֵּךְ וְגָדַל וְהַחֲפִים. אַף לְמִרוֹת הַכֹּל דָּבָק בְּשִׂמְחָתוֹ וְתַמִּימוּתוֹ:

שְׁנָתִים חָלְפוּ. שְׂאוּל וַיַּעֲנֹקִי עָלוּ לְלַמֵּד בִּישִׁיבָה, זֶה בַּעֲרִירוֹ וְזֶה בְּשִׁכּוֹנָתוֹ. שְׂאוּל שָׁפִיו מְלֵא הָיָה בְּמִרְרוֹת וּטַעֲנוֹת נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם הַתְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים גָּדוֹלִים לְאַחֵר תַּחֲנוּנִים רַבִּים לְאַחַת הַיְּשִׁיבוֹת הַחֲלוּשׁוֹת. יַעֲנֹקִי שָׁשְׂמוּ הַלֵּךְ לִפְנֵי כְּבַחוֹר יִשָּׁר וְתַמִּים הַדָּבָק בְּמִטְרָתוֹ וּמִתְמִיד שְׁעוֹת רַבּוֹת בַּתוֹרָה וְלוֹמַד בַּהֲבֵנָה פְּשוּטָה וַיִּשְׁרָה הַצְּלִיחַ לְהַכְנִס לְאַחַת הַיְּשִׁיבוֹת הַטּוֹבוֹת בַּעֲרִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם ת"ו.

שְׂאוּל שִׂחֲכָם הָיָה, גַּם עֲצוּב הָיָה. לִפִּי חֲכָמָתוֹ וְהַתְּחַכְּמִיּוֹתָיו יָדַע וְהָבִין שֶׁמִּצְבּוֹ בְּכִי רַע. אוֹלָם דְּמִין וְשִׁכְנַע אֶת עֲצָמוֹ שֶׁהָאֲשָׁמִים בְּמִצְבּוֹ הֵם לֹא אֲחֵרִים מֵאֲשֶׁר 'הַמְּלַמְדִּים וְהַמְּשִׁיחִים וְכָל צִוּוֹת הַמַּחֲנִיכִים' שֶׁלֹּא הַקְּשִׁיבוּ לוֹ דִּיו וְלֹא הִתִּיחֲסוּ לְדַעוֹתָיו וְהִבְנוֹתָיו כְּדַבְעִי. "הֵם הָאֲשָׁמִים. אָנִי בַּחוֹר מְכֻשָּׁר!" בֵּין הַסִּדְרִים וּבֵין לְמוֹד סוּגִיּוֹת הַגִּמְרָא הַלְבִּישׁ הַכֹּל בְּטַעֲוִיּוֹת שְׁעוֹשִׂים הַיּוֹם עִם הַיְּלָדִים וְהַבַּחוּרִים.

מִרְבַּ שְׁקִיעֵתוֹ בְּדַבּוּרָיו וּטַעֲנוֹתָיו לֹא שָׁם אֵל לְבוֹ כִּי יִבֶּשׁ הַמַּעֲיָן, הַזְמָן חָלַף וְכָבֵר נִמְצָא כַּעַת בַּעֲמָק שְׁנַת שְׁעוֹר ב' כְּשֶׁעֹדִין אִינוּ יוֹדַע דֶּף גִּמְרָא אַחַת בְּעַל פֶּה בַּהֲבֵנָה רְאוּיָה. מַעֲיָן חֲשָׁקוֹ בַּתוֹרָה הַתִּיבֶשׁ. טִיסַת הַמְּרָאָתוֹ בְּסִדְרָיו נִחְתָּה. מִחֲבַרְתְּ סוּבִימִי הַנִּקְיָה הַתְּלַכְלָכָה בְּקִשְׁקוּשֵׁי סָרְקָה. עַד

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה ט' - מחכם ותם (8)

ענה ואמר להחכם, עתה מה אתה אומר? אמר: אודיע לך, שיש לי אח, שהוא עמי בכעס, ועשה מרמה זו כדי להפחיד אותי. ועמד ושאל לאותו שבא בשבילם: ומה הוא דמותו של זה ששלח אחרינו? איזה פנים יש לו ואיזה מראה יש לשערות שלו וכו' וכיוצא. השיב לו: כך וכך.

ענה החכם ואמר: ראה, זה הוא מראה אחי הנ"ל. אמר לו התם: התלך עמם? השיב: הן, רק שתתן עמי איזה אנשי חיל, שיהיו זלאגא כדי שלא יצערו אותי. ונתן לו זלאגא.

והלכו השני חכמים הנ"ל עם אותו האיש שבא בשבילם, וחזרו החיל. ושאל אותם התם המיניסטר: היכן הם החכמים הנ"ל? השיבו, אינם יודעים כלל איך נעלמו.

והנ"ל (הינו הטייוול) חטף אותם, את החכמים האלו הנ"ל, והביא אותם אל רפש וטיט, ושם היה יושב הטייוול על פסא בתוך הרפש, והשליכו את החכמים הנ"ל בתוך הרפש. והרפש היה עב ודבוק כמו דבק ממש, (שקורין קליי), ולא היו יכולים לזוז עצמן כלל בתוך הרפש,

בתוך כך בא אחד ואמר: העזאזל, דהינו הטייוול שלח אחריכם. ונזדעזע התם מאד מאד, ורץ וספר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל שלח אחריו.

ויעצה לו אשתו לשלח עבור הבעל-שם. ושלח אחריו. ובא הבעל-שם ונתן לו קמיעות ושמירות ואמר לו, שעתה לא יפחד כלל, והיה לו אמונה גדולה בזה.

והיו יושבים עוד החכם והתם הנ"ל, ושאל החכם אותו: על מה נפחדת כל-כך? אמר לו: בשביל הנ"ל, ששלח אחרינו. שחק ממנו: אתה מאמין, שיש טייוול?

השיב לו: ואם-כן מי הוא זה ששלח אחרינו? ענה החכם ואמר: בודאי זהו אחי שרצה שיתראה עמי, ושלח אחרי במרמה זו. שאל אותו התם: אם-כן איך עבר על כל הווארטש? השיבו: בודאי שחד אותם, והם אומרים במרמה ושקר, שלא ראו אותו כלל. בתוך כך חזר ובא אחד ואמר כנ"ל, שהטייוול שלח אחריהם. והתם לא נזדעזע עתה, ולא היה לו שום פחד כלל מחמת השמירה של הבעל-שם, כנ"ל.

וְצַעֲקוּ (אלו החכמים לאלו שהיו מיסרים אותם, דהינו הטייוול ואנשיו): **רְשָׁעִים!** על מה אתם מיסרים אותנו? וכי יש טייויל בעולם? אתם, רשעים, מיסרים אותנו בחנם (כי אלו החכמים הנ"ל עדין לא האמינו, שיש טייויל, רק אמרו שאנשים רשעים מיסרים אותם בחנם).

וְהָיוּ מְנַחִים אלו השני חכמים בתוך עבי הרפש, והיו חוקרים מה זאת: אין זאת, רק שאנשים פוחזים, שהינו מתקוטטים עמָהם איזה פעם, ועתה הם מיסרים אותנו כל־כָּךְ. והיו מתיסרים שם בענויים גדולים כָּמָה שנים.

פַּעַם אַחַת עבר התם המיניסטר הנ"ל לפני בית הבעל־שם, ונזכר בחברו החכם, ונכנס אל הבעל־שם, והטה עצמו אליו כְּדָרָךְ השָׂרִים, ושאל אותו אם אפשר שיראה אותו (הינו את החכם הנ"ל) ואם יוכל להוציאו משם.

וְאָמַר אֶל הַבַּעַל־שֵׁם: האתם זוכרים את החכם, ששלח הטייוול ונשא, ומאותו היום לא ראיתיו? השיבו: הן. ובקש ממנו, שיראה לו מקומו ויוציאו משם.

וְאָמַר לוֹ הַבַּעַל־שֵׁם: בּוֹדֵאי אֲנִי יָכוֹל להראות לך מקומו ולהוציאו, רק שלא ילכו כי אם אני ואתה. והלכו יחד.

וַעֲשֵׂה הַבַּעַל־שֵׁם מה שיַדַּע, ובאו לשם, וראה, שהם מנחים בַּעֲבִי טִיט ורפֶּשׁ.

וּכְשֶׁרָאָה הַחֲכָם אֶת הַמִּינִיסְטֵר, צַעַק אֵלָיו: אחי! ראה, שהם מכים ומענים אותי כל־כָּךְ הרשעים הללו בחנם.

גָּעַר בּוֹ הַמִּינִיסְטֵר: עֲדִין אַתָּה אוֹחֵז בַּחֲכָמוֹת שֶׁלָּךְ וְאֵין אַתָּה מֵאֲמִין בְּשׁוֹם דָּבָר, וְלִדְבָרֶיךָ אֵלּוּ הֵם אֲנָשִׁים? עֲתָה רָאָה; הֲלֹא זֶה הוּא הַבַּעַל־שֵׁם, שֶׁהֵייתָ כּוֹפֵר בּוֹ, וְהוּא דִּיקָא יָכוֹל לְהוֹצִיאָכֶם (והוא יראה לכם האמת).

וּבִקֵּשׁ הֵתָם הַמִּינִיסְטֵר הַנַּ"ל מִן הַבַּעַל־שֵׁם שיוציאם, ויראה להם, שזהו טייוול ואינם אנשים, וַעֲשֵׂה הַבַּעַל־שֵׁם מַה שֶׁעָשָׂה, וְנִשְׁאָרוּ עוֹמְדִים עַל הַיִּבְשָׁה, וְלֹא הָיָה שָׁם רֶפֶשׁ כָּלֵל, וְאֵלּוּ הַמַּזִּיקִים הַנַּ"ל נַעֲשׂוּ עֹפְרָא בַּעֲלָמָא. אָז רָאָה הַחֲכָם הַנַּ"ל

וְהִכָּרַח בַּעַל כָּרְחוֹ לַהֲוֹדוֹת עַל הַכֹּל שֶׁיֵּשׁ מִלָּךְ וְכו'.

על זה המעשה נאמרה התורה (עין לקוטי מוהב"ו, חלק ב', סימן י"ט) המדברת מחכמות ותמימות, שעקר השלמות הוא רק תמימות ופשיטות, וענן עמלק, שהיה חכם וכפר בעקר וכו' עין שם על פסוק (משלי כ"ד): שָׁבַע. "פל" צדיק" וקם" סופי תבות עמל"ק.

כי עקר כל הנפילות הם על־ידי חכמות וכו', עין שם. גם אגג מַזְרַע עמלק אף־על־פי שראה מפלתו בשעה שבא שמואל אצל שאול להרגו, עדין לא היה מאמין. כמו שנאמר (שמואל א' ט"ו): וַיֵּלֶךְ אֲגָג מַעַדְנוֹת וְתִרְגָּם יוֹנָתָן: מִפְּנֵקָא, כי עדין לא האמין במפלתו, עד שראה בעיניו סוף מפלתו, אָז: וַיֹּאמֶר: אָכֵן סָר מִרַּחֲמֵי הַמָּוֶת, כי עד עתה לא האמין. (שים עיניך על הפעשה, ותבין פלאי פלאות): ואם התפלה אינה כראוי, הוא מנעל בשלשה קצוות, והבן.

שאלות לחידודא

בחן 38א:

מעשה ט' מחכם ותם (8)

א. מה נזכר התם כשעבר לפני בית הבעל שם ?

- ☐ שיש צדיק אמיתי בעולם.
- ☐ שפעם היה עושה מנעלים עם 3 קצוות.
- ☐ בחבירו החכם.

ז. מה ביקש התם מהבעל שם ?

- ☐ שיראה לו את מקומו של החכמים.
- ☐ שיוציא את החכמים משם.
- ☐ שתי התשובות נכונות.

ח. בסוף הודה החכם שיש מלך בעולם ?

- ☐ לא הודה כלל.
- ☐ הודה לדבריו.
- ☐ הוכרח בעל כרחו להודות.

ט. מה אתה לומד מהסיפור ?

- ☐ שצריך לבקש מהש"י לזכות להיות תם.
- ☐ שקשה לחכם להיות תם.
- ☐ _____

י. האם למדת את המעשה השבוע ?

- ☐ רציתי
- ☐ פעם
- ☐ פעמיים

א. מי שלח אחרי החכם והתם כשישבו ודברו ?

- ☐ המלך.
- ☐ הבעל שם.
- ☐ העזאזל (הטייול).

ב. מה נתן הבעל שם לתם ומה אמר לו ?

- ☐ נתן לו ספר יקר ואמר לו שילמד בו.
- ☐ נתן לו קמיעות ושמירות, ואמר לו שעתה לא יפחד כלל.
- ☐ נתן לו מעות ואמר לו שיתן צדקה ולא יפחד

ג. מה אמר החכם מי הוא זה ששלח אחריו ?

- ☐ זהו הטייול.
- ☐ זהו שליח של המלך.
- ☐ זהו אחי.

ד. למה לא פחד התם בפעם השניה שהטייול שלח אחריו ?

- ☐ כי בפעם הראשונה לא קרה כלום.
- ☐ כי החכם אמר לו שלא צריך לפחד.
- ☐ כי קיבל שמירה מהבעל שם.

ה. מה צעקו החכמים מתוך הרפס ?

- ☐ שאין מלך בעולם כלל.
- ☐ שהם רוצים לעשות תשובה.
- ☐ רשעים, על מה אתם מיסרים אותנו.

בעומק המעשה

איזה תורה בליקוטי מוהר"ן נאמרה על מעשה זו ?

תשובות על מעשה ט' מחכם ותם (7)

היכן רואים במעשה זו שהתם ריחם על החכם, ? מחמת שְהָיָה מְכִיר בּוֹ מִכָּבֶד בְּגִדְלָתוֹ, צִוָּה לָתֵת לוֹ בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁוֹ וְהֵיכָן רואים מְקוֹדֵם לִבּוֹ שֶׁהַחֲכָם רִיחֵם עַל הַתָּם ? מִחֲמַת אֲהַבַת נְעוּרִים הַגְדֹּלָה שֶׁהָיָה בֵּינֵיהֶם הָיָה מִקְרָבוֹ מֵהָיָה הַהִבְדָּל בֵּין מֵהָ שַׁעֲשֵׂה הַבַּעַל גֹּאֵר קֶעֶךְ לַחֲכָמִים ? וְגַעַר בָּהֶם... עַד שֶׁהָיָה אוֹתָם הִכָּה וּפְצוּעַ וְדַחְפָם מִבֵּיתוֹ. לִבִּין מֵהָ שַׁעֲשֵׂה הַפְּקִיד הָעֶבֶד לַחֲכָמִים ? וְהִכָּה אוֹתָם הַפְּקִיד הִכָּה וּפְצוּעַ וְדַחְפָם מִבֵּיתוֹ.

דעם רבינ'ס
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: בפקס - 1532-6519611 להודעות - 02-5345040 לקבלת הגליון באימייל - m025345040@gmail.com

